

BEHATÁROLT NEMZET

Megjelenik minden hétköznap este
3 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Szent István-tér 1.

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felolvasó szerkesztő és lapfolyónos: Baranyay Lajos.

Erős

ország az, amely normális élet-től nem zökken ki a leg-tombolóbb zivatartan sem és a győzelem annak a frontnak int, amely mögött serény munka és már a békés jövőre való készülődés folyik. Azt kell tudni, hogy Magyarország ilyen ország és minden munkabló embernek azon kell lennie, hogy ezt tudhassuk és akinek vezetni, irányítani kezdeményezni módja van, kell, hogy szerkentsen, lanyhulni ne engedjen, ideákat és az életet friss forrásban tartani segítsen.

Az egész országban elvég-zetlen közmunka van bőven és lehetőségek adódnak épen a háború szokatlan körülmé-nyeiből, amelyek lassan ké-szülő művek gyors befejezését ígéri. Rössz utak vannak, yad, szabályozatlan vizek van-nak, megépítendő hidak, ház-zak, iskolák vannak, csupa olyan feladat, amely a béke-munka tempójában csak las-san, lépésről-lépésre oldódik meg, s aminek most nemhogy a háború miatt félben maradni kellene, hanem aminek elvég-zéséhez a kormány kivételes eszközöket is tud nyújtani. Mert foglyok is vannak, sok százezrek és most új százezer jött délről, szerb cernagorc, csupa friss, felhasználatlan munkaerő, s most a községe-ken áll, hogy régi tervek könnyen megvalósuljanak, s a háború pusztításait a nyu-godt munka mérhetetlen új javakkal kárpótolja.

A kormány körendeletben hívja fel a törvényhatóságokat, hogy sürgősen írják össze, a háború következtében félben maradt közmunkákat, s nem-sokára teljes lendülettel újra megindult sok megbénult al-kotás és friss remény erősíti a jövő verejtékes előkészületeit, mert a jövőre ilyen aggodalom nélkül, bizakodóan készülni csak az az ország tud, amely-nek nincs min aggódnia s a bizalomra minden oka megvan.

KARÁCSONYFA-ÜNNEPÉLYEK Szekesfehervártól és a vármegyében.

Az Ezredéves iskolában.

A társadalom gondját és át-do-zatkészségét sokféle irányban-veszik igénybe. Nem csoda, ha nem mindig sikerül akkora áldo-zatot hozni, mint ahogyan a nagyközönség szeretné. Eppen ezért emeljük ki az ezredéves is-kola karácsonyi ünnepélyét, amely gazdagságával s az ajándékok nagy tömegével ritkaságszámba megy. Az érdem orszálan része Hajduska Gyuláné urnőé, aki csodálatos kitartással és szeretet-tel fáradozott az ünnep sikerén. A felsővárosi lakosok szintén ki-vették részüket az ő kórházuk katonáit, amennyiben 36 nagy diós és mákos kalácsot küldöttek a plebiániára az ő betegek javára, akik az iskolában és ovodában gyógyulnak. A beteg katonák egyik társuk vezetése mellett énekeltek, Bilkei Ferenc plebános megható ünnepi beszédet mon-dott, utána pedig a városi szin-ház egyik művésznője egy csinos Gyóni verset szavalt el. A katonák napokon keresztül részeseit a jószívű közönség adományaiból.

A lábadozóban.

A Vásártéren levő lábadozó osztak katonái számára Grünfeld Gyula örnagy rendezett szép karácsonyi ünnepélyt. A katonák szép karácsonyi énekeket énekel-tek, Bilkei Ferenc plebános ün-nepi beszédet mondott, majd megköszönte Grünfeld Gyula atyai jószágát, aki a szent napokon a katonákról nem feledkezett meg.

A felsővárosi ovodában.

Kammel-Józsefné ovónő a ré-szről ismert ügyességgel rendezte a beteg katonák ünnepélyét. Rend-kívül kedves gondolat volt tőle, hogy apró ovodás gyermekekkel alkalmi darabot adatott elő a harctéren küzdő apáról a család-járól, amely hazavárja, s a kato-náról, aki karácsony szent esté-jén lepi meg családját hazajötté-vel. Az ünnep jelentőségét Bilkei Ferenc plebános változó megható szavakkal, amely után a katonák énekeltek. Közöttük a Wacht am Rhein-et énekeltek.

Csákvártott.

A Paulai sz. Vinczéről nevezett irt. nővérek Csákváron a gróf Eszterházy Miklós Móric által fenntartott hadikórház sebesült katonái számára a „Bettlehemi baktek” c. pásztorjátékok és „Szent Erzsébet” című szindarabot adát-ták elő, Mária-leányokkal. A

pásztorjátékok megelőzőleg gróf Eszterházy Miklós Móric a karácsonyi kis Jézus szeretetével köz-szította és gazdagon megaján-dékozta a sebesült katonákat. A Mária-leányok karácsony másnap-ján megismételték mindkét szin-darabot a közönség számára, mely alkalommal önkéntes adományokból a Proházska hadiár-vaház javára 81 K. 50 fillér jött be.

Sárszentmiklóson.

Sárszentmiklós ifjúsága már nem egyszer tanulelet adta hazafiassá-gának. A mult nyáron Sarzszen-tmiklós középiskolai tanulói fény-gyűjtéssel és ifjúsági szineloadás rendezésével iparkodtak segíteni a szűkölködő hazán és szerencsét-len polgárain. Most pedig az ele-miiskola növendékei vettek ki ré-szüket a jótékonyaságból. „A bet-lehemi baktek” c. pásztorjáték előadásával. A pásztorjáték k s szereplői egytől-egyig fényesen meg-állták helyüket és a közönség boldog meglepődéssel távozott a színtéletről. A nagyszerűen sikerült előadás már eddig is több mint kétszáz koronát hozott a had-bavonultak családjainak felségité-sére.

A szerepek betanítása és pász-torjáték sikeres előadásáért a leg-nagyobb elismeréssel kell adóz-nunk öv. Persina Károlyné tani-tónőnek, aki fáradságot nem ismervé tanította be kis növendé-keit.

Az előadásokat a közönség nagy érdeklődése miatt az újévi ünnepek alatt megismétlik.

Vereben.

Az eddigi évek hagyományos, szép szokásának megfelelően az idén is szép karácsonyünnepély volt a jótékonyaságról Közismert Verebi Végh-család kastélyában a szeretet szent estjén. A kastély egyik tágas termében volt felállítva a nagy, gyönyörűen díszített karácsonyfa, mely alatt gazdag ajándékok vártak az iskolás gyermekekre, községi szegényekre egyaránt. Kiss István tanító vezetésével hangula-tos énekeket énekeltek az iskolás gyermekek és keresetlen beszédek-kel ünnepelték a kis Jézust. Látics György plebános beszédet mondott a karácsonyi szeretet melegéről, mely annál értékesebb, mennél jobban szükséges. A Verebi Végh-család jószívű hölgytagjai, a Jek-kellafussy és Hunkár-családok asz-szisztenciája mellett osztották ki a szegényeknek és szegényeknek a gazdag ajándékokat.

Mozi és a reakció.

Mindig szerettem volna tudni hogy mi az a reakció? Miért hívunk bennünket reakcionári-usoknak, a mi egyet jelent az-zal, hogy mi sötétségben, but-aságban, szellemi elmaradot-ságban tévelygünk. A mi egy-értelmű azzal, hogy nem ülünk a haladó világ diadalszékerén, a mely ragyogó géniuszával be-világít a fölfelé haladó emberi-ség jövődjébe.

Száz Zoltán annak a Pesti Hírlap Sz. Z. jának jóvoltából ezt is sikerült meg tudnunk.

Bajorországban — írja Sz. Z. — megrendszabályozták a mo-zit. Sőt meg is cenzurázzák. Ez azt jelenti, hogy csak olyas-miket szabad vászonra vetíteni, a mit a cenzor előzetes viz-s-gálat után jónak és előadható-nak talál.

Ez Sz. Z. szerint „reakció” á-dáz támadás a mozi ellen „ab-ban az országban, amelyben legerősebb a reakció”, a mely „tépdesi ezt a diadalmat, sőt szinte burjánzó modern kor-jelenséget.” A mozi az azok tá-madják, „a kik az élet szabadabb fejlődésének minden téren ellenségeit. A mit a haladásellen-es epéskedők felhoznak, üres frázis, erőltetn szofizma. „Ismét-lődik a reakció özi ellenszenve a tömegek felvilágosodása és a művelődéssel szemben. Azon-ban minden hiába, mivel a söté-ttség, a mely a mozgatónyé-kpek szemléltetéséhez szükséges, lassan ki fogja szorítani azt a sötétséget, a melyet reakció a lelkekben meghagy és tenyész-t.

Szóval a világozság küzd a sötétséggel.

Ezeket írja a Pesti Hírlap Sz Z. ja.

Annit azonban Sz. Z. is el-ismer, hogy „a serdülő ifjúság teljesen szabad reabocsátása a mozi örömeire és tanulságaira, nem egyeztethető össze az ész-ményi nevelés elveivel, az ifju-ság, főleg a gyermekvilág sza-bad belemérülése az életbe, a nagyok világába helytelen és pedagógiai ellenes szabadság.”

Ennyit Sz. Z. is ismer, va-gyis helyteleníti, hogy a gyer-mekek játszóházakat és bűnő-zéseket tanuljanak a moziból. Azonban csak elismeri, de mégis megengedi, mert ha valaki azt meri véleményezni, hogy ha az ifjúságot nem szabad rábo-csátani a mozi örömeire és ta-nulmányaira, tehát ennek a véle-ménynek alapján ki kell tiltani a moziból a játszóházakat és bűnő-zéseket népszerűsítését — ak-kor az már reakcionárius, ellen-sége az élet szabadabb fejlő-désének, haladásellenes epéskedő,

Haszon... 1916 gazdasági évi használatra kukorica termelésre...

Karposit munkákat... Székeshérvár, szab. kir. város polgármesterétől.

Hazeladás, Kigyó-utca 23. számú ház szabad kezéből eladó.

Egy kaszálretet és egy buzafofd kiadó. Tudakozni Vagóhídi dűlő 156 ház alatt lehet.

Egyszobos lakás azonnali kiadó. Széchenyi-u. c. 26. sz. n.

Külföldi munka, kerágyas, bútorozott szoba... Székeshérvár, szab. kir. város polgármesterétől.

Hatósági hirdetmény.

Tudomásulvétel és lelkiismeretes alkalmazkodás végett közhírré teszem az alább következő hírdetményt. Számítok arra, hogy a közönség nemcsak a rendelet megszövegét érő szigorú büntetés miatt, de hazafias kötelességérzetből is a rendeletben előírt kötelességeit pontosan teljesíteni fogja.

Székeshérvár, 1915. nov. 3-án.

Dr. Saára Gyula polgármester

A m. kir. miniszteriumnak 3925/1915. M. E. számú rendelete.

A m. kir. miniszterium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

(Folytatás)

II. A készleteknek közszükségleti célokra igénybevétele.

7. §. Mindazokat a buza-, rozs-, két-szeres-, árpa és zabkészleteket, valamint az ilyen gabonaménekből előállított lisztkészleteket, amelyek a bejelentésre kötelezetteknek az 1915. évi december hó 26. napján még megvannak és amelyeket tulajdonosuk az 1915. évi november hó 1. napja előtt az e részben irányadó jogszabályok szerint vásárlásra jogosultaknak, a jelzett nap után pedig a jelen rendelet 6 §-a szerint a Haditermény részvénytársaságnak vagy e társaság bizományosainak el nem adott, az 1915. évi december hó 26. napjával a jelen rendelet erejénél fogva az 1914. L. t. c. 3 §-a értelmében közszükségleti célokra igénybe vetteknek (rekviráltaknak) kell tekinteni. Igénybevett készletével a birtokos nem rendelkezhetik, hanem köteles azt megőrizni és a 10 §-ban megjelölt hatóság utasítása szerint a Haditermény részvénytársaságnak átadni és erre a célra kijelölt legközelebbi vasuti vagy hajóállomásra szállítani. A Haditermény részvénytársaság az igénybevett készletekből köteles elsősorban a megfelelő mennyiséget is illeto törvényhatóság lakosságának, valamint azoknak az intézményeknek leg sürgetőbb szükségleteire, amely intézményeknek ellátását magára vállalta, a hatóság illetoleg intézmény részére átutalni. Az igénybevétel nem terjed ki a készletnek arra a részére, amelyet a birtokos saját házi és gazdasági szükségletére a 2072/1915. M. E. és a 2468/1915.

M. E. számú rendeletnek erejében felhasználhat.

Nem terjed ki az igénybevétel a készletnek arra a részére sem, amelyet a termelő 1915. évi terméséből saját mezőgazdasági szeszifőző üzemében és más üzemében az e részben kiadott rendeletek értelmében felhasználhat vagy feldolgozhat.

8. §. Ha a termelőnek 1915. évi december hó 26. napján meglévő készlete egészen vagy részben még nincs kicsépelve, köteles azt mielőbb kicsépelni. Azokra a célokra, amelyekre készletét a 7. § értelmében maga felhasználhatja vagy feldolgozhatja, elsősorban csak a meg-ki nem csepelt készletét tarthatja vissza.

9. §. A 7. § értelmében közszükségleti célra igénybevett készletekért az illeto terményekre nézve a átvétel időpontjában érvényben álló hatóságilag megállapított legmagasabb árnál 4 koronával alacsonyabb térítés fog fizetettetni.

A térítés az árunak a kijelölt állomásra történt szállításkor fizetendő. Az igénybevett készletnek az igénybevételől az átvétel időpontjáig való őrzéséért térítés (őrzési és gondozási díj) nem jár.

Térítéssel a hatóságilag megállapított legmagasabb ár csak abban az esetben jár, ha a törvényhatóság első tisztviselője megállapítja azt, hogy a csepelés 1915. évi december hó 26. napjára eláríthatatlan akadályok miatt maradt el, valamint akkor is, ha a termelő a gabona-, illetoleg lisztkészletét, amennyiben 100 métermázasát meghalad, 1915. évi december hó 25. napjára bezárolag irásban vagy szóval a Haditermény részvénytársaságnak akár közvetlenül, akár a községi előjáróság (városi polgármester) útján megvételre felajánlotta, vagy amennyiben a készlet 100 métermázasnál kisebb, azt megvételre ugyanott felajánlotta, vagy legalább is az 1 § értelmében történt bejelentés alkalmával feleslegként bejelentette. A megvételről felajánlásról a Haditermény részvénytársaság illetoleg községi előjáróság (városi polgármester) köteles a félnek elismervényt kiállgatatni.

Ha az előbbi bekezdés értelmében megvételre önként felajánlott, illetoleg feleslegként bejelentett készlet a termelő hibáján kívül eső okokból a felajánlás időpontjától illetoleg csupán bejelentett készletek 1915. évi december hó 25. napjától számított 30 napon belül át nem vették, a készlet birtokosának az említett 30 napon túl az 1916. év január 1. napján után az átvételig terjedőre őrzési és gondozási díj címén minden 30 nappal számítandó hónapra — megkezdett hónapot is egészen számítva — métermázasankint 20 fillér jár.

10. §. A 7-9. szakaszok alapján felmerülő ügyekben kis-és nagyközsegekben a főszolgabíró, a rendezett tanácsú és a törvényhatósági joggal felruházott városokban, valamint városában és kerületében a polgármester, Budapest székesfővárosban a tanács jár el. Az átengedési kötelezettség felől vita, vagy panasz esetében az 1914. L. t. 7. szakasza szerint a helygöminyiszter határoz.

11. Hüvelyesek bejelentés, árusítása és közszükségleti célokra igénybevétele.

11. §. A jelen rendeletnek előző szakaszaiban foglalt összes rendelkezések kiterjednek a hüvelyesekre (bab, borsó és lencse) is az alábbiakban megállapított eltérésekkel:

1. hüvelyesekből való készletet csak az köteles bejelenteni, akinek — akár egy, akár több helyen levő — összes készlete 30 kilogrammot meghalad;

2. a hüvelyesekből saját házi és gazdasági szükséglete címén visszatartható mennyiséget az összes körülmények figyelembe vételével az igénybevétel tárgyában eljáró hatóság állapítja meg;

Hüvelyeseket 1915 évi november hó 1-től kezdődőleg 1915. évi december hó 25. napjára nyílt piacon is szabad a közvetlen fogyasztás céljaira, valamint oly helybeli kereskedő részére árusítani, aki a hüvelyesek helyben kicsinyben való árusításával foglalkozik;

4. a kereskedők úgy a meglévő, mint a 3. pont alapján vásárolt hüvelyes készleteiket a Haditermény részvénytársaságon kívül kizárólag csak a helybeli fogyasztók részére kicsinyben árusíthatják.

X. Büntető és életbeléptető rendelkezések.

12. §. Kihágást követ el és az 1914. L. t. 9. szakasza értelmében két hónapig terjedhető elzárással és 900 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az,

1. aki a készletét a jelen rendelet ellenére a hatóságnak be nem jelenti, a készletet elrejtvi vagy eltitkolja avagy az ellenőrzést megghiúsítja;

2. aki az 1915 évi nov. hó 1. napjával kezdődő és bezárolag 1915 évi december hó 25. napjára terjedő időben a jelen rendeletben megjelölt cikkeket a jelen rendelet megszegésével hoz forgalomba vagy szerez meg;

3. aki olyan ügyletét közvetít, melyről úgyan, hogy a jelen rendelet rendelkezéseibe ütközik;

4. aki a Haditermény részvénytársasághoz a 6. szakasz utolsó előtti bekezdése értelmében teendő bejelentést elmulasztja;

5. aki a 7. szakasz szerint közszükségleti célokra igénybe vett (rekvirált) készletét a jelen rendelet ellenére felhasználja, földolgozza, vagy azzal a jelen rendelet ellenére egyébként rendelkezik.

Arra a készletre nézve, amelynek tekintetében a jelen szakaszba ütközött kihágást követő, a rendőri büntető eljárás során a törvény értelmében elkobozásnak van helye. A rendőri büntető el-

járás során elkobozandó készlet értékének egy ötöde a feljelentőt illeto; többi része a felmerült költségek levonásával a rokkant katonák segélyalapja javára fordítatik.

A jelen rendeletbe ütközött kihágások miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak mint rendőri büntető bíróságnak, a székesfővárosi állami rendőrség működési területén pedig m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban a kihágások miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

13. §. Ezt a rendeletet a közönséget érdeklő részében minden községben (városban) haladéktalanul és azonkívül az 1915 évi november hó 20-23. napja közötti időben ugyanzintén az 1915 évi december hó 20-23. napja közötti időben újból is, a szokásos módon közhírré kell tenni.

14. §. Ez a rendelet 1915. évi november hó 1. napján lép életbe. Ez utóbbi nappal a 2072-1915. M. E. számú rendeletek és a vele kapcsolatos rendelkezések a jelen rendelettel ellenkező rendeletek hatályukat veszítik.

A jelen rendelet hatálya, amennyiben a magyar szent korona országainak egész területén hatályos törvényben szabályozott jogviszonyokra vonatkozik, Horvát-Szlavonországokra is kiterjed.

A Horvát-Szlavonországokra kiterjedő rendelkezéseket, amennyiben végrehajtásuk nem a központi kormányt illeto, ott a bán hajtja végre.

Budapest, 1915. okt. 29. napján. Gróf Tisza István s. k., m. kir. miniszterelnök.

URANIA... Budapest, 1915. okt. 29. napján. Gróf Tisza István s. k., m. kir. miniszterelnök.

Szerdán és csütörtökön, december hó 29 és 30-án: FILMSZENZÁCIÓ! Bolygó zsidó! Eugen Sue világhírű regénye után, dráma 4 felv. Nagyszabású pótműsor. Előadások fél 7 és 9 órakor. Rendes helyrak.

LEGDIVATOSABB lányka és női filz és bársony kalapformák. tollak, virágok és mindenemű díszek. Nagy választék szőrmegarnitúrákban. Börcomodó és sarcipők. Katonai felszerelés kapható Kováts Antalnál Székeshérvár. Városháza.